

افزایش سود شرکت های عمده نفتی

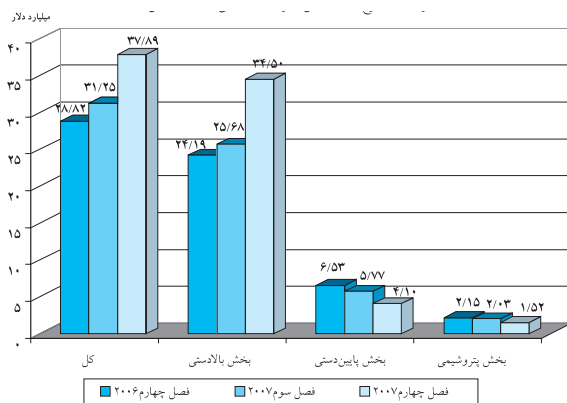
در سایه افزایش قیمت نفت
و افزایش سود بخش بالادستی

روح الله اسکندری

حدود ۱۹ و ۵۰ درصد رشد کرد (نمودار ۱).

مجموع درآمد خالص شرکت ها در حالی رشد داشت که درآمد خالص دو بخش پایین دستی و پتروشیمی در این دوره کاهش یافت. مجموع درآمد خالص بخش بالادستی شش شرکت در فصل چهارم نسبت به فصل سوم ۳۴ درصد و نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴۳ درصد رشد داشت. این بخش سهمی

نمودار ۱ - مجموع درآمدها ۶ شرکت عمده نفتی به تفکیک بخش ها

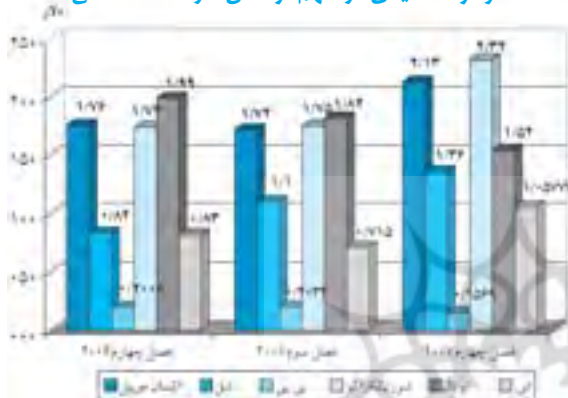

سرانجام در دوم ژانویه ۲۰۰۸ روپای نفت ۱۰۰ دلاری به واقعیت پیوست و قیمت نفت خام سبک شیرین آمریکا (وست تگزاس اینترمدیت) مرز ۱۰۰ دلار را رد کرد. رشد بالای هزینه های صنعت نفت در چند سال اخیر و از طرفی لحاظ کردن نرخ تورم و کاهش ارزش دلار باعث شده تا قدرت خرید دلارهای نفتی همچنان پائین تر از نفت ۳۶ دلاری دهه هشتاد میلادی باشد. با این حال شرکت های عمده نفتی در سایه افزایش قیمت های نفت خام سودآوری بالایی داشته اند. گزارش های مالی منتشر شده توسط شش شرکت اکسان موبیل، رویال داچ شل، بی پی، شورو، وتال و انی در فصل چهارم سال ۲۰۰۷ بیان گر رشد ۲۱ درصدی مجموع درآمد خالص شش شرکت در این فصل در مقایسه با فصل سوم و رشد ۳۱ درصدی در مقایسه با دوره مشابه سال قبل است. در طی این مدت قیمت نفت خام به طور متوسط از ۶۰ دلار در فصل پایانی سال ۲۰۰۶ به ۷۵ و ۹۰ دلار در دو فصل پایانی سال ۲۰۰۷ رسیده و به ترتیب

اختلاف کمی با اکسان داشته ولی از نظر درآمد خالص اختلاف قابل توجهی داشته که ناشی از بالا بودن هزینه های این شرکت بوده است. شرکت انی با وجود رشد ۳۹ درصدی نسبت به دوره های قبل و کاهش فاصله خود با شرکت های توتال و بی بی در رده ششم باقی ماند (نمودار ۳).

سهام داران شرکت شوروون با ۲/۳۲ دلار عایدی هر سهم برای اولین بار در رتبه اول و جلوتر از اکسان موبیل با ۲/۱۳ دلار

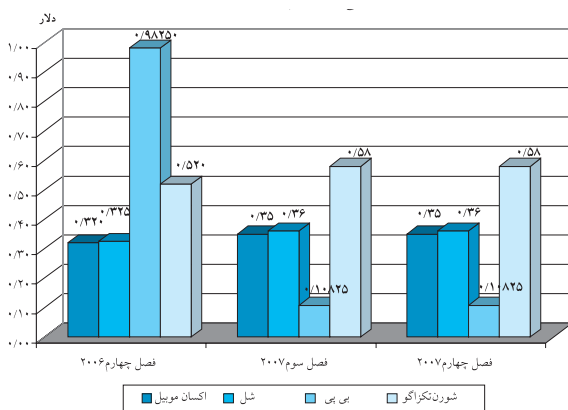
نمودار ۴- عایدی هر سهم در شش شرکت عمده نفتی

و توتال با ۷۵۴ دلار قرار گرفتند. شرکت شل و انی به ترتیب با ۴۰ و ۳۷ درصد بیشترین رشد را نسبت به دوره های قبل و شرکت توتال با ۲۲ درصد کاهش، بیشترین کاهش رشد را داشت. شرکت بی بی نیز همچنان با عایدی هر سهم کمتر از ۰/۳ دلار در رده آخر باقی ماند (نمودار ۴).

سود توزیع شده چهار شرکت عمده نفتی در فصل چهارم سال نسبت به فصل سوم هیچ تغییری نکرد ولی نسبت به فصل مشابه سال قبل تغییرات زیادی کرده است. سود توزیع شده

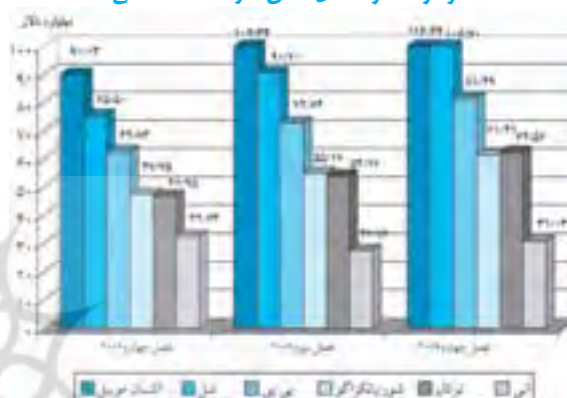
نمودار ۵- سود توزیع شده هر سهم در چهار شرکت عمده نفتی

بیش از ۷۰ درصد از سود کل شرکت های عمده را در بردارد و کاهش سود حدود ۳۳ درصدی بخش پائین دستی و ۲۷ درصدی بخش پتروشیمی را نیز جبران کرده است. (نمودار ۱)

شرکت های عمده از نظر درآمد کل به طور متوسط نسبت به دوره های قبلی حدود ۲۱ درصد رشد کرده و شرکت شل با ۱۰۷ میلیارد دلار برای اولین بار درآمد بالاتر از ۱۰۰ میلیارد دلاری را تجربه کرد و بعد از شرکت اکسان با ۱۱۷ میلیارد دلار در

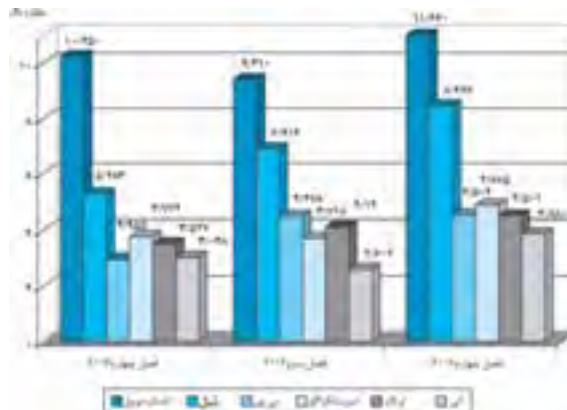
نمودار ۲- درآمد کل شش شرکت عمده نفتی

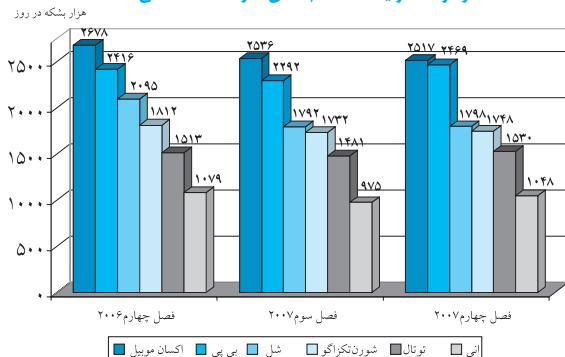
جایگاه دوم قرار گرفت. شرکت انی با درآمد ۳۱ میلیارد دلاری همچنان در رده ششم قرار گرفت (نمودار ۲).

درآمد خالص هر شش شرکت رشد صعودی داشت و به طور متوسط نسبت به دوره های قبلی بیش از ۲۰ درصد رشد کرد. شرکت شل در فصل چهارم ۸۵ میلیارد دلار درآمد خالص کسب کرد و با رشد ۶۰ درصدی، بیشترین رشد را میان شرکت های عمده نسبت به فصول قبل داشت و بعد از اکسان در جایگاه دوم قرار گرفت. گرچه شرکت شل از نظر درآمد کل

نمودار ۳- درآمد خالص شش شرکت عمده نفتی

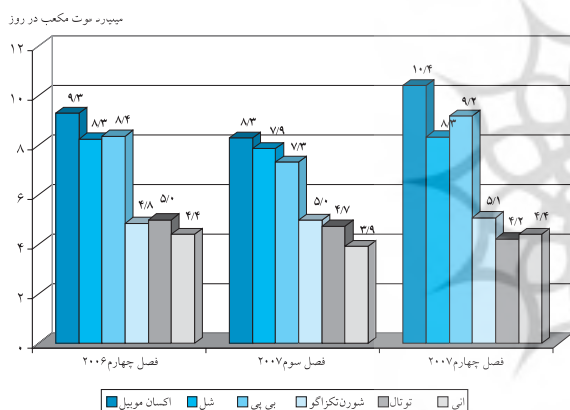

نمودار ۸ - تولید نفت خام شش شرکت عمده نفتی

هزینه های سرمایه ای بخش بالادستی نیز برای تمامی شرکت ها در فصل چهارم نسبت به دوره های قبلی افزایش یافت که بیان گر افزایش هزینه های اکتشاف، توسعه و تولید و تلاش

نمودار ۹ - تولید گاز طبیعی شش شرکت عمده نفتی

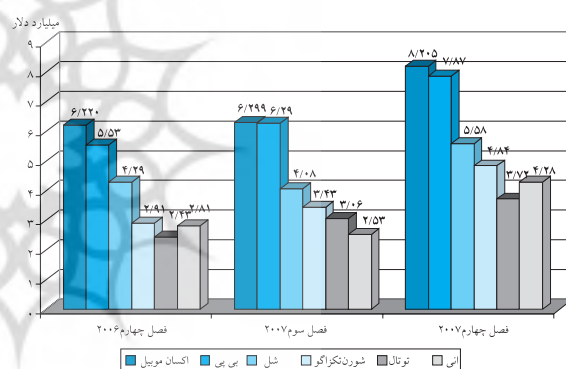
شرکت ها در افزایش سطح تولید و ذخایر است. اکسان موبیل با ۵/۵ میلیارد دلار هزینه سرمایه گذاری در رده اول و بالاتر از شورون با ۴/۷ میلیارد دلار قرار گرفت. نسبت هزینه های سرمایه ای به درآمد خالص بخش بالادستی این دو شرکت به ترتیب ۹۶ و ۵۵ درصد بود. این نسبت برای شرکت های توتال و شل بیش از صد درصد و برای شرکت های بی بی و انی به ترتیب ۵۸ و ۸۶ درصد بوده است (نمودار ۷).

مجموع تولید نفت خام شش شرکت در فصل چهارم نسبت به دوره های قبل حدود ۱ درصد کاهش داشت. شرکت اکسان با تولید ۲/۵۲ میلیون بشکه در روز در رده اول و شرکت بی بی ۲/۴۷ میلیون بشکه در روز و رشد ۵ درصدی نسبت به دوره های قبل در رتبه دوم قرار گرفتند. تولید گاز طبیعی دو شرکت اکسان و شل در فصل چهارم نسبت به فصل سوم سال و دوره مشابه سال

شرکت بی بی از حدود ۱ دلار در فصل چهارم سال ۲۰۰۶ به نزدیک ۰/۱ دلار در فصول سوم و چهارم سال ۲۰۰۷ رسید و از رده اول به رده آخر تنزل کرد (نمودار ۵).

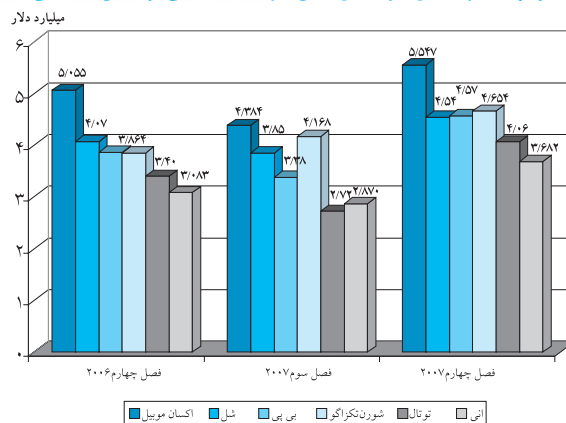
درآمد خالص بخش بالادستی هر شش شرکت در فصل چهارم نسبت به دوره های قبل افزایش یافت و اکسان موبیل با ۸۲ میلیارد دلار و رشد حدود ۳۱ درصدی نسبت به فصول قبل بیشترین درآمد خالص را نصیب خود کرد. شرکت های بی بی، شل، شورون، انی و توتال نیز به ترتیب با ۳۱، ۳۳، ۳۳، ۵۲، ۶۱ و ۳۶ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفتند. شرکت انی با ۴/۲۸ میلیارد دلار برای اولین بار توانست در بخش بالادستی درآمد خالص بیش از ۳ میلیارد دلار کسب کند و بالاتر از شرکت توتال قرار گیرد. افزایش سود کل شرکت های عمده نفتی در فصل چهارم نسبت به دوره های قبلی در سایه افزایش سود در بخش بالادستی

نمودار ۶ - درآمد خالص شش شرکت عمده نفتی در بخش بالادستی

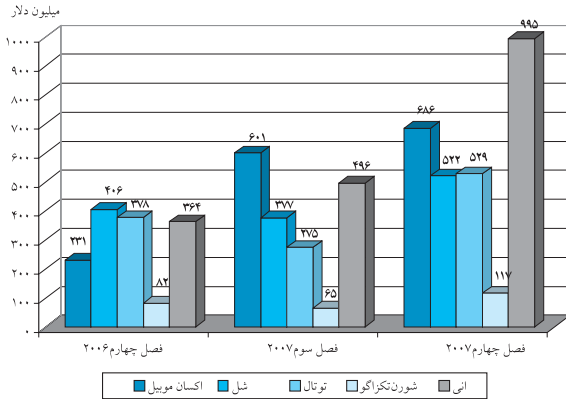

بود و از آنجا که تولید نفت خام و گاز طبیعی افزایش قابل توجهی نداشته، بنابراین سودآوری شرکت ها به خاطر افزایش قیمت های نفت بوده است (نمودار ۶).

نمودار ۷ - هزینه های سرمایه ای شش شرکت عمده نفتی در بخش بالادستی

نمودار ۱۳ - هزینه های سرمایه ای شش شرکت عمده نفتی در بخش پتروشیمی

پالایشگاه های آمریکا و عرضه غیر بهینه فرآورده بود. (نمودار ۱۰)

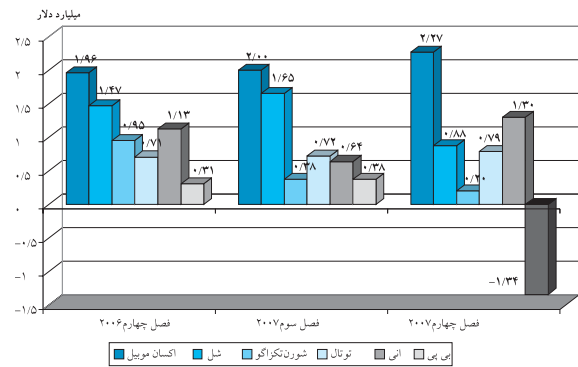
هزینه های سرمایه ای بخش بالادستی در فصل چهارم سال نسبت به دوره های قبل رشد ۴۳ درصدی داشت، در حالی که درآمد خالص این بخش به طور متوسط ۵۰ درصد کاهش داشت. نکته قابل توجه رشد ۴۹ درصدی هزینه های سرمایه ای شرکت بی بی است که این شرکت را با هزینه ای نزدیک ۲ میلیارد دلار در رتبه اول قرار داد، این میزان هزینه های سرمایه ای در بخش پائین دستی با وجود زیان قابل توجه شرکت در این بخش در فصل چهارم سال بوده است. تمامی شرکت ها به جز اکسان هزینه های سرمایه ای خود را در بخش پائین دستی نسبت به دوره های قبل افزایش داده اند (نمودار ۱۱).

در بخش پتروشیمی نیز همچون بخش بالادستی درآمد خالص در مجموع ۲۵ درصد کاهش یافته و شرکت انی با ۱۳۲ میلیون دلار زیان بدترین شرایط را در میان شش شرکت دارد. شرکت اکسان موبیل با ۱/۱۱۲ میلیارد دلار درآمد خالص و کاهش ۹ درصدی نسبت به دوره های قبل در رده اول باقی ماند (نمودار ۱۲).

در نهایت هزینه های سرمایه ای بخش پتروشیمی نیز همچون بخش بالادستی و پائین دستی افزایش قابل توجهی داشت و در مجموع در فصل چهارم سال نسبت به فصل سوم سال و فصل مشابه سال قبل به ترتیب ۵۷ و ۹۵ درصد رشد داشت. شرکت انی نیز با وجود زیان ۱۳۲ میلیون دلاری در این بخش با ۹۹۵ میلیون دلار هزینه های سرمایه ای با اختلاف زیادی نسبت به سایر شرکت ها، در رده اول قرار گرفت. این میزان هزینه های سرمایه ای ۴۰ برابر درآمد خالص این شرکت در فصل سوم سال بود (نمودار ۱۳).

ماخذ: در دفتر نشریه موجود است

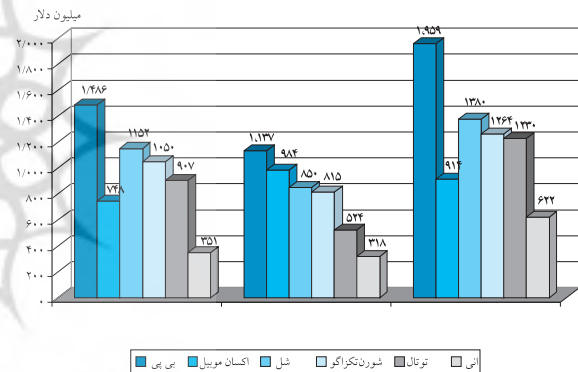
نمودار ۱۰ - درآمد خالص شش شرکت عمده نفتی در بخش پایین دستی

قبل رشد قابل توجهی کرد ولی در مجموع برای شش شرکت رشد چندانی نداشت (نمودار ۸ و ۹).

درآمد خالص بخش پایین دستی برای شش شرکت در

نمودار ۱۱ - هزینه های سرمایه ای شش شرکت عمده نفتی در بخش پایین دستی

فصل چهارم نسبت به فصل سوم و فصل مشابه سال قبل به ترتیب ۵۴ و ۴۵ درصد کاهش داشته که دلیل اصلی آن زیان ۷/۳۴ میلیارد دلاری شرکت بی بی در این بخش بوده است. زیان شرکت بیشتر به دلیل تعمیر و توقف تولید در پالایشگاه تگزاس و

نمودار ۱۲ - درآمد خالص پنج شرکت عمده نفتی در بخش پتروشیمی

